

умния за войвода. Освенъ войводата тѣ си избирали и знаменосецъ.

Въоржжавали се, излизали въ гората и тамъ се криели отъ турцитѣ. Дето имало нѣкой зълъ турчинъ или потурнякъ, или грѣкъ, да товари раята съ тежки данъци, да граби моми и момчета, да бие и мжчи хората, тамъ хайдутитѣ отивали презъ нощъта, влизали въ кжщата му и го наказвали за злосторствата му; тѣ често освобождавали отъ харемитѣ заграбенитѣ момичета и ги завеждали на родителитѣ имъ; тѣ заплашвали другитѣ турци, че ако потискатъ българитѣ и тѣхъ зло ще постигне. Турската потеря припкала отъ мѣсто на мѣсто да гони хайдутитѣ, но тѣ на много мѣста посрѣщали потерята и се бияли съ нея.

Имало добри хайдутѣ, които не крадѣли и не убивали невинни хора. Тѣ се броели като народни възстаници, хора които се борятъ за народна свобода. Тѣ развѣвали знаме и давали куражъ на народа. Съ такива хайдутѣ често отивали и свещеници, па и мжжкарки моми или жени, на които юнашкото сърдце туптѣло да помогнатъ на измжчени другарки и братя, за роднини и родители. За добритѣ хайдутѣ народътъ пѣе юнашки пѣсни, слави тѣхнитѣ подвизи и се гордѣе съ тѣхъ.

Ето какъ народа пѣе за Стоянъ войвода :

Стоене, млада войводо,

Стоене, младо юначе!

Расте ми Стоянъ, порасте,

Че стана Стоянъ войвода

На седемдесетъ юнака . . .

Че си ги Стоянъ заведе

На връхъ на Стара планина

На тазъ хайдушка равнина.